

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

УДК 373.1

ТАМОЖАНСЬКА Г. В., ПРУДНІКОВА М. С.

Харківська державна академія фізичної культури

Стан відвідування занять з фізичної культури та інших предметів учнів м. Харкова

Анотація. Мета: визначення причин пропусків занять з фізичної культури дітьми та підлітками загальноосвітніх шкіл м. Харкова. **Матеріал і методи:** проведено аналіз шкільних журналів відвідування занять та медичних карт 735 учнів (1–11 класи) у 16 Харківських загальноосвітніх школах, у тому числі 462 хлопців, 273 дівчат; здійснено аналіз наявності оздоровчих та спортивних секцій у цих школах та їх відвідування дітьми та підлітками від загального числа учнів. **Результати:** встановлено особливості відвідування занять з фізичної культури та інших загальнотеоретичних предметів учнів молодших, середніх та старших класів. Визначено кількість учнів, що відвідують різні спортивні секції у позаурочний час. **Висновки:** визначено стан відвідування учнів основної, підготовчої та спеціальної медичних груп занять з фізичної культури та інших загальнотеоретичних предметів. Виявлено зацікавленість школярів різними видами занять у шкільних спортивних секціях.

Ключові слова: медичні групи, заняття з фізичної культури, спортивні секції, школярі.

Вступ. Соціально-економічні та політичні зміни, сучасні умови життєдіяльності (прискорення ритму життя, загострення екології, зменшення рухової активності) пред'являють значні вимоги до здоров'я населення, у тому числі дітей та підлітків, та обумовлюють необхідність у фізичному вихованні і формуванні системності життєдіяльності [1; 6].

У сучасних наукових дослідженнях з фізичного виховання в поєднанні з медико-профілактичними дисциплінами на основі аналізу виявлених негативних тенденцій у зміні стану здоров'я дітей та підлітків представлені моделі здорової людини, формуються прогресивні підходи оздоровчих технологій навчання [8].

На думку Т. Ю. Круцевич, соціальна система фізичного виховання забезпечує функціонування педагогічної системи, але її ефективність залежить від раціонального та дієздатного планування першої [4].

Фізичне виховання в навчально-виховній сфері як складова частина загальної системи освіти закладає основи забезпечення та розвитку фізичного і морального здоров'я, комплексного підходу до формування розумових і фізичних якостей особи, фізичної і психологічної підготовленості до активного життя, професійної діяльності на принципах індивідуального підходу, пріоритету оздоровчої спрямованості, широкого використання різноманітних прийомів і форм фізичного вдосконалення [3; 7].

Дослідженнями фізичного здоров'я дітей шкільного віку займалися багато науковців, які характеризують динамічний стан резервом функцій органів і систем [2; 5].

У зв'язку з цим нами проаналізовано стан відвідування занять з фізичної культури та вибір занять школярами у спортивних секціях, що є актуальною проблемою здоров'я дітей та підлітків.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проведено згідно з Тематичним планом науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за темою 3.8 «Теоретико-методологічне ос-

dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-2.037

© ТАМОЖАНСЬКА Г. В., ПРУДНІКОВА М. С. 2015

нові построения системы массового контроля, оценки уровня развития и физической подготовленности разных групп населения» (№ государственной регистрации 0111U000192).

Мета дослідження полягає у визначенні причин пропусків занять з фізичної культури дітьми та підлітками загальноосвітніх шкіл м. Харкова.

Завдання дослідження. Провести аналіз відвідування уроків з фізичної культури відносно інших предметів протягом двох навчальних років; визначити стан здоров'я дітей та підлітків протягом двох навчальних років; виявити оздоровчі та спортивні секції, які є в ЗОШ, та бажання відвідувати дітьми та підлітками.

Матеріал і методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури; опитування; аналіз шкільних журналів відвідування занять та медичних карт (735 учнів (6–17 років) у 16 Харківських загальноосвітніх школах, у тому числі 462 хлопців, 273 дівчат; індекси Кетле 2 і Робінсона; аналіз функціонування оздоровчих та спортивних секцій у цих школах та їх відвідування дітьми та підлітками від загального числа учнів; методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. У зв'язку з загальним зниженням здоров'я дітей та підлітків проблема фізичного виховання на Україні є актуальною у теперішній час. Тому ефективність системи фізичного виховання залежить від багатьох компонентів соціальної системи, в якій здійснюється обов'язковий процес фізичного виховання.

У процесі фізичного виховання змінюють та корегують у потрібному напрямку фізичні можливості дітей та підлітків у період навчання у школі. Саме на уроках з фізичної культури використовуються різні методи, форми занять, які дають можливість підтримувати та змінювати фізичну підготовленість, фізичний розвиток дітей та підлітків [4].

За даними спеціалістів [3; 7], фізичну культуру дітей та підлітків розглядають як процес оволодіння знаннями, навичками виховної та навчальної роботи для наступного використання у процесі самовдосконалення та, як результат – про рівень фізичного здоров'я, який вони мають зберігати або підвищувати завдяки своєму бажанню, знанням, здоровому способу життя та руховій активності.

З використанням положення про внутрішньош-

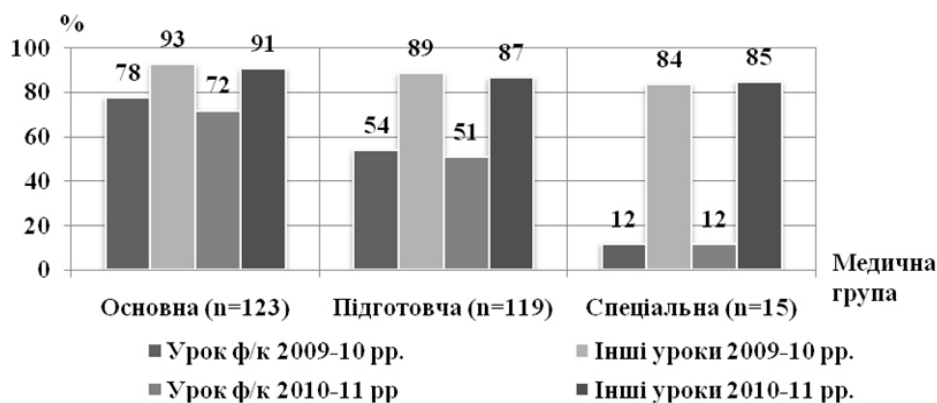

Рис. 1. Відвідування уроків учнями молодших класів (1–4 класи) основної, підготовчої, спеціальної медичних груп протягом двох навчальних років (n=257)

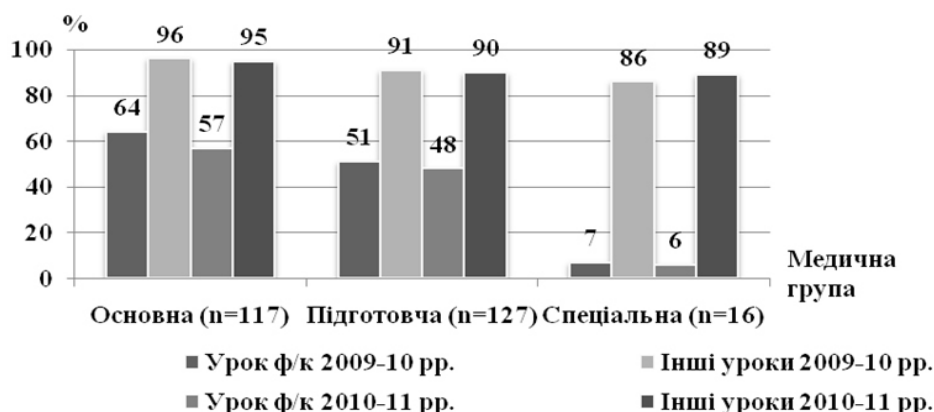

Рис. 2. Відвідування уроків учнями середніх класів (5–9 класи) основної, підготовчої, спеціальної медичних груп протягом двох навчальних років (n=260)

кільний контроль (ВШК) у школах, який розроблено відповідно до Закону «Про освіту», «Типового положення про загальноосвітній навчальний заклад», статуту школи проведено аналіз відвідуваності занять з фізичної культури (варіативні модулі) відносно інших предметів та їх вплив на стан здоров'я дітей та підлітків протягом двох навчальних років (2009–2010 та 2010–2011 навчальні роки). Відвідуваність уроків учнів з 1 по 11 класи визначалася за поважними та без поважних причин згідно довідок та записів вчителів з фізичної культури.

У першому 2009–10 н. р. визначено, що 78% учнів (1–4 класи) основної медичної групи відвідують уроки з фізичної культури (ф/к), 93% учнів присутні на інших предметах. Учні підготовчої групи також краще відвідують загальнотеоретичні предмети (89%), фізичну культуру – 54%. Аналогічна ситуація і у учнів спеціальної медичної групи, лише 12% відвідують заняття з ф/к, 84% – інші предмети (рис. 1, табл. 1).

У наступний навчальний рік (2010–11) 72% учнів основної медичної групи відвідують уроки ф/к, 51% учнів підготовчої та 12% учнів спеціальної, інші предмети відвідують відповідно 91%, 87%, 85% від загального числа дітей (рис. 1).

Причини відсутності 22% та 28% учнів основної групи на уроках ф/к у початковій школі наступні: поважна причина – хвороба з відсутністю в ЗОШ (6% та 7%), звільнення від занять за довідкою про реабілітаційний період після хвороби або від батьків про незадовільний стан (12% та 14%), без поважної причини – немає

форми, немає на занятті (4% та 7%) (рис. 1).

46% та 49% учнів підготовчої групи відсутні на уроках ф/к з поважних причин: 5% та 8% (відсутність на занятті – хвороба), 40% та 39% (присутність на занятті з довідкою про відсторонення від заняття, довідка від родичів про незадовільний стан учня); без поважних причин – 1% та 2% (немає на занятті, немає форми). 88% учнів спеціальної групи відсутні на уроках ф/к, з яких – поважна причина – 9% (відсутність на занятті – хвороба) та 79% – присутність на занятті з довідкою о відстороненні від заняття (рис. 1).

У першій рік дослідження 64% учнів 5–9 класів основної групи відвідували заняття з ф/к і 57% у наступний рік, у той час як інші предмети 96% та 95% відповідно. У підготовчій групі показники склали 51% і 48% та 91% і 90%, у спеціальній 7% і 6% та 86 та 89% (рис. 2).

Відсутність учнів основної групи на уроках ф/к у середній школі (36%; 43%) визначено як з поважної причини 4% та 5% (відсутність на занятті – хвороба) та 29% та 36% (присутність на занятті з довідкою про відсторонення від занять, довідка від батьків про незадовільний стан учня); без поважної причини – 3% та 2% (немає форми, немає на занятті, немає мотивації, втома після інших занять, лень) (рис. 2).

Причини відсутності учнів підготовчої групи на уроках з ф/к за першої (49%) та другої (52%) навчальні роки склали: з поважної (7%; 10%) – відсутність у ЗОШ за хворобою, 37% та 36% – присутність на занятті (з довідкою про відсторонення від заняття, довідка від батьків про незадовільний стан учня), без

Таблиця 1

Відвідування уроків фізичної культури та інших предметів у загальноосвітніх школах м. Харкова

Клас	Медична група	Кількість учнів	2009–10 н. р.				2010–11 н. р.			
			Урок ф/к		Інші предмети		Урок ф/к		Інші предмети	
			В	П	В	П	В	П	В	П
1–4 (n=257)	Основна	123	78% (95)	22% (28)	93% (114)	7% (9)	72% (88)	28% (35)	91% (114)	7% (9)
	Підготовча	119	54% (64)	46% (57)	89% (106)	11% (13)	51% (60)	49% (59)	87% (103)	13% (16)
	Спеціальна	15	12% (2)	88% (13)	84% (12)	16% (3)	12% (2)	88% (13)	85% (12)	15% (3)
5–9 (n=260)	Основна	117	64% (74)	36% (43)	96% (112)	4% (5)	57% (66)	43% (51)	95% (111)	5% (6)
	Підготовча	127	51% (65)	49% (62)	93% (118)	7% (9)	48% (61)	52% (66)	90% (114)	10% (13)
	Спеціальна	16	7% (1)	93% (15)	86% (14)	14% (2)	6% (1)	94% (15)	89% (14)	11% (2)
10–11 (n=218)	Основна	101	47% (46)	53% (55)	96% (97)	4% (4)	43% (43)	57% (58)	98% (98)	2% (3)
	Підготовча	110	43% (47)	57% (63)	92% (101)	8% (9)	41% (45)	59% (65)	97% (106)	3% (4)
	Спеціальна	7	10% (1)	90% (6)	91% (6)	9% (9)	5% (1)	95% (6)	94% (6)	6% (1)

Примітка. В – відвідуванні уроки; П – пропущені уроки.

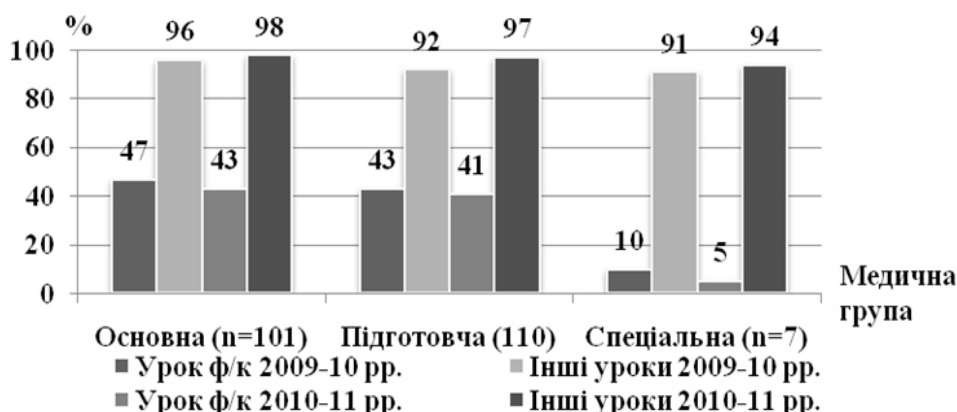

Рис. 3. Відвідування уроків учнями старших класів (10–11 класи) основної, підготовчої, спеціальної медичних груп протягом двох навчальних років (n=218)

поважної – 5%; 6% – немає форми, втома після інших занять. Відсутність учнів спеціальної медичної групи на уроках ф/к визнано як: з поважної причини – 11%, 14% – хвороба та 82%, 80% – з довідкою про відсторонення від заняття.

В учнів старших класів протягом двох навчальних років відвідуваність уроків ф/к знижується з 47% до 43% (основна група); з 43% до 41% (підготовча); з 10% до 5% (спеціальна) відносно інших уроків (рис. 3).

Причини відсутності учнів старшої школи взагалі не змінилися, тобто пропуск самих занять відбувається в основній групі з поважної причини з відсутністю на заняттях від 2 до 4% (хвороба) та від 45% до 52% з присутністю без участі на заняттях ф/к (з довідкою про відсторонення від заняття, довідка від батьків про

незадовільний стан здоров'я учня), а також від 3% до 4% без поважної причини з присутністю (немає форми, втома після інших занять, лінь).

Аналіз відвідування уроків фізичної культури учнями з першого по одинадцятий класи протягом двох навчальних років показав, що після першого навчального року 63,0% учнів (1–11 класів) основної групи відвідують уроки ф/к, 49,3% учнів підготовчої та 9,6% спеціальної медичної групи, у той час як інші предмети – 95,0%; 90,6%; 87,0% відповідно до груп. У той же час протягом другого навчального року показники відвідування уроків з ф/к знизилися та склали 57,3% – основної групи, 46,6% – підготовчої та 7,6% – спеціальної. Відвідуваність інших предметів складала 94,6%, 91,3%, 89,3% (рис. 4).

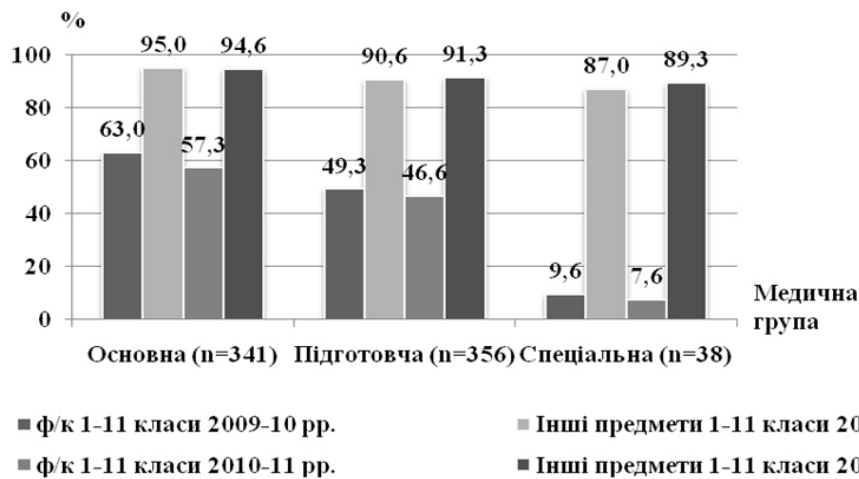

Рис. 4. Середній показник відвідування уроків ф/к учнями (1–11 класів) відносно інших предметів у школі (від загального числа уроків, що відвідувалися) протягом двох навчальних років (n=735)

Таблиця 2

Стан здоров'я учнів загальноосвітніх шкіл м. Харкова (n=735)

Стан здоров'я	1–4 класи		5–9 класи		10–11 класи		1–11 класи	
	Рік навчання							
	2009–2010	2010–2011	2009–2010	2010–2011	2009–2010	2010–2011	2009–2010	2010–2011
I група	47,4%	44,5%	45,2%	33,3%	41,8%	38,9%	44,8%	38,8%
II група	45,6%	47,3%	42,5%	49,1%	38,7%	41,0%	42,2%	45,8%
III група	7,0%	8,2%	12,3%	17,7%	19,5%	20,1%	12,9%	15,3%

Примітка. I група – основна група; II група – підготовча група; III – спеціальна група.

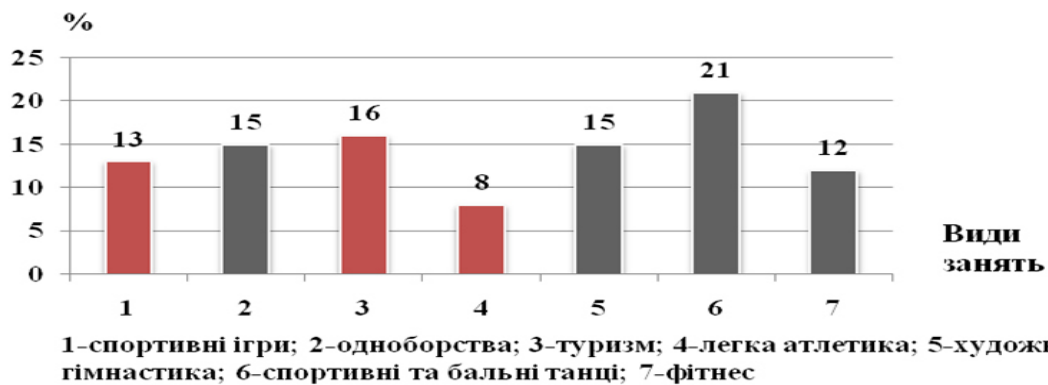

Рис. 5. Оздоровчі та спортивні секції в загальноосвітніх закладах м. Харкова

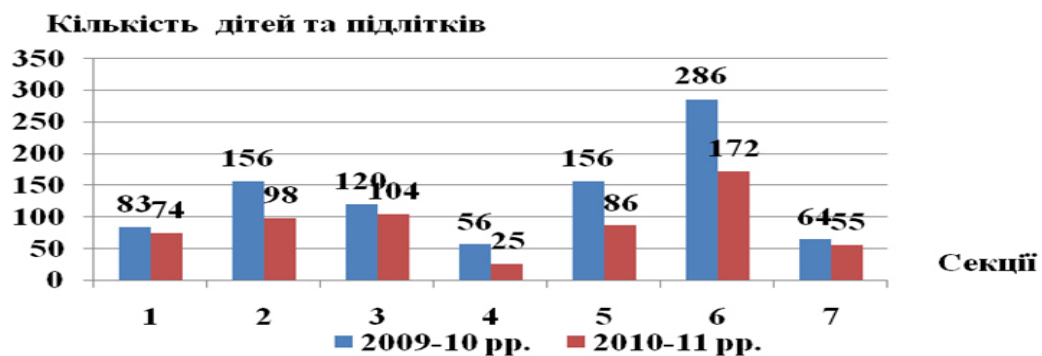

Рис. 6. Відвідування оздоровчих та спортивних секцій дітьми та підлітками в загальноосвітніх школах від загального числа учнів (n₁=921; n₂=614)

Аналіз причин відсутності учнів на уроках з фізичної культури в загальноосвітніх школах м. Харкова показав, що основні пропуски занять з ф/к відбуваються після хвороб (з довідкою про відсторонення від фізичного навантаження).

Проведений аналіз стану здоров'я учнів за медичними картками виявив, що протягом 2009–10 н. р. до першої групи (основна медична група) учнів 1–4 класів увійшло 47,4%, 5–9 класів – 45,2%, 10–11 класів – 41,8%. Протягом другого року досліджень (2010–11 н. р.) показник відвідуваності знизився до 44,5% (1–4 класів), 33,3% (5–9 класів), 38,9% (10–11 класів) (табл. 2).

До другої медичної групи (підготовча медична група) увійшли 45,6% учнів 1–4 класів, 42,5% – 5–9 класів, 38,7% – 10–11 класів, наступного навчального року показник збільшився до 47,3% учнів 1–4 класів, 49,1% – 5–9 класів та 41,0% – 10–11 класів.

До третьої медичної групи (спеціальна медична група) на початку досліджень увійшло 7,0% (1–4 класи), 12,3% (5–9 класи), 19,5% (10–11 класи) учнів. Наступного року показник підвищився до 8,2% (1–4 класи), до 17,7% (5–9 класи), до 20,1% (10–11 класи) учнів (табл. 2).

Таким чином, протягом 2009–10 н. р. з першого до одинадцятого класів стан здоров'я учнів у 44,8% відповідав критеріям основної групи, у 42,2% підготовчої та в 12,9% спеціальної, наступного 2010–11 н. р. кількість учнів основної групи знизилася до 38,8% (–6%) та збільшилася до 45,8% (+3,6%) у підготовчій і до 15,3% (+2,4%) у спеціальній медичних групах.

Проведений аналіз стану фізичної культури свідчить про збільшення кількості учнів 1–11 класів загальноосвітніх шкіл відповідно у підготовчій і спеціальній медичних групах.

Соціальна система фізичного виховання школярів взаємозалежна від позашкільної діяльності [4; 7], тому надалі нами були визначені найбільш значущі оздоровчі та спортивні секції, що функціонують у загальноосвітніх закладах м. Харкова (рис. 5).

Аналіз отриманих даних відвідування оздоровчих та спортивних секцій у шістнадцяти школах м. Харкові виявив, що більшою мірою культивуються спортивні секції зі спортивних та бальних танців (21%), туризму (16%), одноборств та художньої гімнастики (15%), спортивних танців (13%) та легкої атлетики (8%) (рис. 5). У той же час безкоштовно проводяться заняття тільки зі спортивних ігор, туризму та легкої атлетики, інші види занять потребують від батьків матеріальних витрат.

Визначено, що у 2009–10 навчальному році лише 6% (921 учень) школярів 16 загальноосвітніх шкіл м. Харкова відвідували оздоровчі та спортивні секції (рис. 6).

Найбільша кількість дітей та підлітків (31%) відві-

дали спортивні секції зі спортивних та бальних танців, по 17% – одноборств та художньої гімнастики, 13% – туризму, 9% – спортивних ігор, 7% – фітнесу та 6% – з легкої атлетики.

У наступний 2010–11 н. р. відсоток відвідувань оздоровчих та спортивних секцій дітьми та підлітками знизився до 4% (614 учнів) від загального числа (15341 учень) та склав 28% (172), які відвідали секції зі спортивних та бальних танців, 17% (104) – туризму, 16% (98) – одноборств, 14% (86) – художньої гімнастики, 12% (74) – спортивних ігор, 9% (55) – фітнесу та 4% (25) – легкої атлетики.

Висновки:

1. Визначено, що протягом двох навчальних років причинами зниження відвідуваності уроків з фізичної культури учнями основної, підготовчої та спеціальної медичних груп є: поважні причини – хвороба (від 4% до 10%), звільнення від занять після хвороби (від 25% до 79%); без поважних причин – немає форми, немає мотивації, в тому після інших занять, лень (від 1% до 4%).

2. Зміцнення здоров'я учнів протягом навчально-виховного процесу є одним з головних завдань школи. У той же час за два навчальних роки на 6% знизилася кількість учнів основної медичної групи, в якій діти мають гармонійний, високий або середній рівень фізичного розвитку з високим та вище середнього рівнем функціонально-резервних можливостей серцево-судинної системи; на 3,6% збільшилася кількість учнів підготовчої групи, які ще не потребують курсу лікувальної фізкультури; на 2,4% збільшилася кількість учнів спеціальної групи, в якій діти мають значні відхилення в стані здоров'я, які не перешкоджають навчанню в школі.

3. Виявлено, що в 16 загальноосвітніх школах м. Харкова функціонують спортивні секції як на платній (одноборства, художня гімнастика, бальні та спортивні танці, фітнес), так і безкоштовній (спортивні ігри, туризм, легка атлетика) основі. Протягом двох років більше за все (286 дітей та підлітків (перший рік) та 172 (другий рік)) відвідують бальні та спортивні танці, 156 та 98 різні види одноборств, 156 (86) художню гімнастику, 120 та 104 оздоровчій та спортивний туризм, 83 та 74 – спортивні ігри, 64 та 55 – фітнес і 56 та 25 – легку атлетику. У той же час за два роки зменшилася кількість дітей та підлітків у секціях: на 10,8% – спортивних ігор, на 14,1% – фітнесу, на 13,9% – туризму, на 37,2% – одноборств, на 39,8% – бальних та спортивних танців, на 44,9% – художньої гімнастики, на 55,3% – легкої атлетики.

Перспектива подальших досліджень. Подальші дослідження будуть спрямовані на визначення морфофункціональних особливостей дітей та підлітків з вадами постави в загальноосвітніх школах та розробка фізичних вправ для їх корекції.

Список використаної літератури:

1. Бердник О. В. Прогнозування рівня популяційного та індивідуального здоров'я дітей в системі «навколишнє середовище – здоров'я населення» / О. В. Бердник, В. Ю. Зайковська // Гігієна населених місць. – Київ, 2004. – Вип. 44. – С. 375–380.
2. Борисова Т. С. Динамика состояния здоровья школьников в условиях вариативных образовательных сред / Т. С. Борисова, Г. В. Лавриненко, Н. А. Болдина и др. // Донозоология. – 2009. – С. 82–84.
3. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків та молоді: навч. посіб. / Т. Ю. Круцевич, М. І. Воробйов, Г. В. Безверхня. – К.: Олімп. літ., 2011. – 224 с.
4. Круцевич Т. Ю. Теория и методика физического воспитания: учебник для высших учебных заведений физического воспитания и спорта: том 1 / Т. Ю. Круцевич. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 423 с.
5. Мулик К. В. Вплив занять спортивним туризмом на всебічний розвиток дітей шкільного віку / К. В. Мулик // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Вип. 1, 2009. – С. 7–9.

6. Физическое развитие – один из важнейших показателей здоровья детей и подростков / Кардашенко В. Н., Стромская Е. П., Варламова Л. П. и др. // Гигиена и санитария. – 1980. – № 10. – С. 33–35.
7. Шиян Б. М. Теорія фізичного виховання школярів: навчальна книга. Т. 1 / Б. М. Шиян. – Т. : Богдан, 2002. – 252 с.
8. Armstrong N. Physical activity, physical fitness, diet and the health in young people / Neil Armstrong, Sulin Cheng, J. Larry Durstine // Journal of Sport and Health Science. – 2012. – vol. 1. – pp. 129–130.
9. Capio C. M. Fundamental movement skills training to promote physical activity in children with and without disability: A pilot study [Electronic resource] / Catherine M. Capio, Cindy H. P. Sit, Kathlynn F. Eguia, Bruce Abernethy, Richard S.W. Masters // Journal of Sport and Health Science. – 2014. – Access mode : sciencedirect.com/science/article/pii/S2095254614000921
10. Chen A. Motor skills matter to physical activity – At least for children / Ang Chen // Journal of Sport and Health Science. – 2013. – Vol. 2. – pp. 58–59.

Стаття надійшла до редакції: 20.03.2015 р.

Опубліковано: 30.04.2015 р.

Аннотация. Таможанская А. В., Прудникова М. С. Состояние посещения занятий по физической культуре и других предметов учащихся г. Харькова. Цель: определить причины пропусков занятий по физической культуре детей и подростков общеобразовательных школ г. Харькова. **Материал и методы:** проведен анализ школьных журналов посещения уроков и медицинских карт 735 учеников (6–17 лет) в 16 Харьковских общеобразовательных школах, в том числе 462 мальчика, 273 девочки; проведен анализ наличия оздоровительных и спортивных секций в этих общеобразовательных школах и их посещаемость от общего числа учеников. **Результаты:** установлены особенности посещаемости занятий по физической культуре и другим общетеоретическим предметам учеников младших, средних и старших классов. Определено количество учеников, посещающих разные спортивные секции во внеурочное время. **Выводы:** Определена посещаемость учеников основной, подготовительной и специальной медицинских групп занятий по физической культуре и другим общетеоретическим предметам. Выявлена заинтересованность школьников разными видами занятий в школьных спортивных секциях.

Ключевые слова: медицинские группы, занятия по физической культуре, спортивные секции, школьники.

Abstract. Tamozhanska G., Prudnikova M. Condition attendance of physical culture and other subjects of the Kharkiv students. Purpose: to define reasons of admissions of employments on the physical culture of children and teenagers of general schools Kharkiv. **Material and Methods:** the analysis of school magazines of visit of lessons and medical maps is conducted 735 students (6–17 years) in 16 Kharkiv general schools, including. 462 boys, 273 girls; analysis of health and sporting sections in these general schools and their visited from the incidence of students. **Results:** the features of visited of employments on physical culture and other general theoretic articles of students of junior, middle and senior classes are Set. The amount of students is determined visitant different sporting sections in extracurricular time. **Conclusions:** the visited of students is certain basic, preparatory and special medical groups of employments on physical culture and other general theoretic objects.

Keywords: medical groups, employments on physical culture, sporting sections, schoolboys.

References:

1. Berdnik O. V., Zaykovska V. Yu. Gigiena naselenikh mists [Hygiene populated areas], Kyiv, 2004, Vol. 44, p. 375–380. (ukr)
2. Borisova T. S., Lavrinenko G. V., Boldina N. A. at al. Donozologiya [Donozology], 2009, p. 82–84. (rus)
3. Krutsevich T. Yu., Vorobyov M. I., Bezverkhnya G. V. Kontrol u fizichnomu vikhovanni ditey, pidlitkiv ta molodi [Control of physical education of children, adolescents and young people], Kyiv, 2011, 224 p. (ukr)
4. Krutsevich T. Yu. Teoriya i metodika fizicheskogo vospitaniya: uchebnik dlya vysshikh uchebnykh zavedeniy fizicheskogo vospitaniya i sporta [Theory and Methodology of Physical Education], Kyiv, 2003, 423 p. (rus)
5. Mulik K. V. Slobozhans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhanskyi science and sport bulletin], Kharkiv, 2009, vol. 1, p. 7–9. (ukr)
6. Kardashenko V. N., Stromskaya Ye. P., Varlamova L. P. at al. Gigiyena i sanitariya [Hygiene and Sanitation], 1980, vol. 10, p. 33–35. (rus)
7. Shiyani B. M. Teoriya fizichnogo vikhovannya shkolyariv [Theory of physical education in schools], Ternopil, 2002, 252 p. (ukr)
8. Armstrong N. Physical activity, physical fitness, diet and the health in young people / Neil Armstrong, Sulin Cheng, J. Larry Durstine // Journal of Sport and Health Science. – 2012. – vol. 1. – pp. 129–130.
9. Capio C. M. Fundamental movement skills training to promote physical activity in children with and without disability: A pilot study [Electronic resource] / Catherine M. Capio, Cindy H. P. Sit, Kathlynn F. Eguia, Bruce Abernethy, Richard S.W. Masters // Journal of Sport and Health Science. – 2014. – Access mode : sciencedirect.com/science/article/pii/S2095254614000921
10. Chen A. Motor skills matter to physical activity – At least for children / Ang Chen // Journal of Sport and Health Science. – 2013. – Vol. 2. – pp. 58–59.

Received: 20.03.2015.

Published: 30.04.2015.

Таможанська Ганна Валеріївна: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Таможанская Анна Валерьевна: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Ganna Tamozhanska: Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0003-2430-8467

E-mail: kulichka79@ukr.net

Прудникова Марина Сергіївна: к. фіз. вих., доцент; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Прудникова Марина Сергеевна: к. физ. восп., доцент; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Maryna Prudnikova: PhD (Physical Education and Sport), Associate Professor; Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-1089-0436

E-mail: pruda@mail.ru

Бібліографічний опис статті:

Таможанська Г. В. Стан відвідування занять з фізичної культури та інших предметів учнів м. Харкова / Г. В. Таможанська, М. С. Прудникова // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2015. – № 2(46). – С. 195–200. – dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-2.037

